



Stan ochrony gatunków roślin w obszarach Natura 2000 w latach 2013-2014

| Lp. | Nazwa polska | Nazwa łacińska | Liczba obszarów Natura 2000 | | | Region | Ocena w regionie monitoring 2013-2014 |
|---------------------------|---------------------------------|-------------------------------|--------------------------------|----|------------|--------|--|
| | | | FV | U1 | U2 | | |
| MCHY | | | | | | | |
| 1. | Widłoząb zielony | <i>Dicranum viride</i> | 2 | 2 | 3 | ALP | U1 |
| | | | - | 5 | 3 | CON | U2 |
| PAPROCIE | | | | | | | |
| 2. | Marsylia czworolistna | <i>Marsilea quadrifolia</i> | - | - | 1 | CON | U2 |
| 3. | Włosocień delikatny | <i>Trichomanes speciosum</i> | - | - | 1 (1XX) | CON | U2 (XX) |
| ROŚLINY NACZYNIOWE | | | | | | | |
| 4. | Aldrowanda pęcherzykowata | <i>Aldrovanda vesiculosa</i> | 3 | 1 | - | CON | FV |
| 5. | Arnika górską | <i>Arnica montana</i> | - | 1 | - | ALP | U1 |
| | | | 1 | 5 | 4 | CON | U2 |
| 6. | Dziewięciś popłocholistny | <i>Carlina onopordifolia</i> | 2 | 3 | 1 | CON | U1 |
| 7. | Dzwonecznik wonny | <i>Adenophora liliifolia</i> | - | 5 | 11 | CON | U2 |
| 8. | Dzwonek karkonoski | <i>Campanula bohemica</i> | 1 | - | - | CON | U1 |
| 9. | Dzwonek piłkowany | <i>Campanula serrata</i> | 1 | 2 | - | ALP | U1 |
| 10. | Elisma wodna | <i>Luronium natans</i> | 2 | 3 | 1 | CON | U1 |
| 11. | Gnidosz sudecki | <i>Pedicularis sudetica</i> | 1 | - | - | CON | U1 |
| 12. | Goryczuszka czeska | <i>Gentianella bohemica</i> | - | 2 | 1 | CON | U1 |
| 13. | Jęczyczka syberyjska | <i>Ligularia sibirica</i> | - | 1 | - | ALP | U1 |
| | | | - | 5 | - | CON | U1 |
| 14. | Kaldezja dziewięciornikowata | <i>Caldesia parnassifolia</i> | - | - | 1 | CON | U2 (XX) |
| 15. | Leniec bezpodkwiatkowy | <i>Thesium ebracteatum</i> | 1 | 5 | 5 | CON | U1/U2 |
| 16. | Lnica wonna | <i>Linaria odora</i> | 2 | 4 | 1 | CON | U1 |
| 17. | Lipiennik Loesela | <i>Liparis loeselii</i> | 2 | 8 | 6 (2XX) | CON | U2 |
| 18. | Mieczyk błotny | <i>Gladiolus paluster</i> | - | 1 | 3 | CON | U2 |
| 19. | Obuwik pospolity | <i>Cypripedium calceolus</i> | - | 2 | 3 | ALP | U1 |
| | | | 1 | 5 | 10 | CON | U2 |
| 20. | Ostnica piaskowa | <i>Stipa borysthena</i> | - | - | - | CON | U1 |
| 21. | Pierwiosnek omączony | <i>Primula farinosa</i> | - | - | - | ALP | U1 |
| 22. | Ponikło kraińskie | <i>Eleocharis carniolica</i> | - | 1 | 1 | ALP | U1 |
| | | | - | 1 | - | CON | U1 |



| | | | | | | | |
|--------------|-----------------------|---|-----------|-----------|-----------------|-----|----|
| 23. | Przytulnia sudecka | <i>Galium sudeticum</i> | 1 | - | - | CON | FV |
| 24. | Pszonak pieniński | <i>Erysimum pieninicum</i> | - | 1 | - | ALP | U1 |
| 25. | Różanecznik żółty | <i>Rhododendron luteum</i> | - | 1 | - | CON | U1 |
| 26. | Rzepik szczeciniasty | <i>Agrimonia pilosa</i> | 1 | 1 | (1XX) | ALP | U1 |
| | | | - | 2 | 6 | CON | U2 |
| 27. | Sasanka słowacka | <i>Pulsatilla slavica</i> | - | 1 | - | ALP | U1 |
| 28. | Selery błotne | <i>Apium repens</i> | 2 | 1 | 1 | CON | U2 |
| 29. | Sierpik różnolistny | <i>Serratula lycopifolia</i> | - | 1 | - | CON | U1 |
| 30. | Skalnica torfowiskowa | <i>Saxifraga hirculus</i> | 1 | 2 | 4 | CON | U2 |
| 31. | Starodub łąkowy | <i>Angelica palustre (Ostericum palustre)</i> | 10 | 8 | (1XX) | CON | U1 |
| 32. | Tocja karpacka | <i>Tozzia carpatica</i> | 3 | 1 | - | ALP | U1 |
| 33. | Tojad morawski | <i>Aconitum firmum ssp. moravicum</i> | 4 | 1 | - | ALP | FV |
| 34. | Warzucha polska | <i>Cochlearia polonica</i> | 1 | 1 | 1 | CON | U1 |
| 35. | Warzucha tatrzańska | <i>Cochlearia tatrae</i> | 1 | - | - | ALP | FV |
| 36. | Żmijowiec czerwony | <i>Echium russicum</i> | - | - | 2 | CON | U2 |
| Razem | | | 43 | 83 | 70 (5XX) | | |

W latach 2013-2014 monitorowano gatunki na stanowiskach leżących w 204 obszarach Natura 2000. W niektórych przypadkach, obszarów dużych, bogatych florystycznie, w jednym obszarze było monitorowanych po kilka gatunków, np. w tych, gdzie ustanowione zostały parki narodowe – m. in. Karkonoski, Bieszczadzki, Tatrzański, Pieniński, Kampinoski.

Stan gatunków w 43 obszarach został oceniony na FV- stan właściwy. Dla 83 – U1- stan niewłaściwy, dla 70 –U2 stan zły, a dla 5 obszarów – XX- stan nieznan.

Ta ostatnia ocena – XX, dla 4 gatunków (rzepik szczeciniasty, starodub łąkowy, lipiennik Loesela – 2 obszary) wynikała z niewielkiej części monitorowanych stanowisk w stosunku do ich liczby w obszarze i braku innych danych, które umożliwiłyby wystawienie takiej oceny.

W przypadku włosocienia *Trichomanes speciosus*, ocena XX wiąże się z brakiem gatunku na znanym stanowisku w obszarze i trudnością w oszacowaniu szans na jego powtórne odnalezienie, zwłaszcza biorąc pod uwagę mikroskopijne wymiary rośliny i niedostępność siedlisk. Alternatywą było wystawienie oceny U2.

W innych przypadkach, wobec stwierdzonego złego stanu gatunku na części stanowisk, lub jego braku i niekorzystnych przemian siedlisk, proponowano ocenę U2, odzwierciedlającą aktualne tendencje stanu gatunku w obszarze N2000.

Oceny stanu zachowania gatunku w obszarze Natura 2000 były wystawiane na podstawie danych zebranych dla stanowisk, biorąc głównie pod uwagę zmiany liczebności gatunku i stan siedliska, w szczególności obserwowane procesy i tendencje przemian, jak również obecność istotnych zagrożeń. Na ocenę miały także wpływ procent badanych w obszarze stanowisk gatunku, jak również wiedza z innych źródeł o pozostałych stanowiskach i ogólnym stanie siedlisk i tendencjach przemian w obszarze.

W przypadku regionu biogeograficznego, oprócz danych z monitorowanych stanowisk, leżących w obszarach N2000 lub poza nimi, brano pod uwagę zagrożenie gatunku, stopień izolacji stanowisk,



położenie w obrębie zasięgu oraz wiedzę z innych niż monitoring źródeł, najczęściej obserwacje własne autora lub doniesienia literaturowe.

Dlatego też ocena w regionie nie odpowiada wprost uśrednionej ocenie dla badanych obszarów Natura 2000. W pojedynczych przypadkach, pozornie jest z nią nawet sprzeczna.

Przykładem takim może być dzwonek karkonoski *Campanula bohemica*. Gatunek znany tylko z 1 obszaru Natura 2000 – Karkonosze, gdzie notowanych było kilkadziesiąt (ok. 60), różnej wielkości stanowisk. Badanych w monitoringu było 11. Liczebność populacji w obszarze jest duża i właściwa, stan zdrowotny i dynamika nie odbiega od normy. Obserwowano stosunkowo niską liczebność w przypadku wtórnych stanowisk, na dawnych polanach pasterskich (prawdopodobny regres gatunku związany z porzuceniem użytkowania rolniczego). Dla tych stanowisk - na dawnych halach pasterskich i w otoczeniu szlaków i schronisk turystycznych, obserwowano też zwiększony udział gatunków ekspansywnych. Tam również zwykle więcej nagromadzonego woju (nekromasy). Jednak ogólne, w całym obszarze wielkość siedliska jest duża (zarówno potencjalnie dostępnego, jak i zajętego), a jego jakość zapewnia długoterminowe przetrwanie gatunku. Perspektywy oceniono jako bardzo dobre, wszystkie populacje chronione są w granicach Karkonoskiego Parku Narodowego, a aktualnie brak istotnych, negatywnych oddziaływań. Stąd ocena dla obszaru Natura 2000 to FV – stan właściwy. Natomiast ocena dla regionu kontynentalnego, to U1 – stan niewłaściwy. Dzwonek jest gatunkiem endemicznym, ograniczonym w swoim występowaniu do Sudetów (w Polsce – Karkonoszy), zagrożony w krajach ościennych, i umieszczony na europejskiej czerwonej liście roślin zagrożonych i światowej czerwonej liście gatunków zagrożonych IUCN. W kraju, wg. Polskiej Czerwonej Księgi (2014) ma kategorię zagrożenia EN.